

Deri Bulguları ile Tanı Konulan Bir Multipl Myelom Olgusu

A Case of Multiple Myeloma Diagnosed by Skin Lesions

Fatma Gülru Erdoğan, Burcu Tuğrul, Aysel Gürler, Aylin Okçu Heper*

Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dermatoloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

*Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Özet

Multipl myelom; kemik iliğinde plazma hücrelerinin malin proliferasyonu olup, klinik spektrumu, sebebi bilinmeyen monoklonal gammopathiden plazma hücreli lösemiye kadar değişebilmektedir. Hastaların başvuru şikayetleri genellikle kemik ağrıları, patolojik kırıklar ya da tekrarlayan infeksiyonlardır. Multipl myelomda, hastalarda deride amiloid depolanmaları da görülebilir. Primer sistemik amiloidoz olarak tanımlanan bu form, hafif zincir amiloid fibrillerinin depolanmasıyla karakterizedir. Olgumuz, yüz, gövde, ağız içi ve genital bölgede iki senedir giderek artan multipl asemptomatik sarımsı papüllerle başvurdu. Hafif kilo kaybı dışında sistemik bulgusu yoktu. Rutin tetkiklerinde C reaktif protein yüksekliği dışında patolojik laboratuvar bulgusu olmayan hastanın yapılan ileri tetkiklerinde, histopatolojisi ve immunhistokimya bulguları amiloidoz ile uyumlu geldi. Bunun üzerine istenen immunoglobulin (Ig) G düzeyi yüksek, protein elektroforezinde Ig G monoklonal gammopathy saptandı. Kemik iliği biyopsisi ile multipl myelom tanısı koyuldu. Hasta, amiloidozun deri bulguları ile tanı konulan, asemptomatik bir olgu olması nedeniyle sunulmaktadır. (*Türkderm 2010; 44: 170-3*)

Anahtar Kelimeler: Multipl myelom, amiloidoz, papüler müsinozis

Summary

Multiple myeloma, being a malignant proliferation of plasma cells in the bone marrow, has clinical spectrum varying from monoclonal gammopathy with unknown significance to plasma cell leukemia. The presenting symptoms have usually been bone pain, pathologic fractures or repeating infections. In patients with multiple myeloma, amyloid depositions may be seen in the skin. This form, defined as primary systemic amyloidosis, is characterized by light-chain amyloid fibril depositions. Our case applied with multiple, asymptomatic, yellowish papules localized on the face, trunk, oral and genital mucosa, gradually increasing during the last two years. He had no complaints, except for slight weight loss. In routine tests, the patient had no pathological laboratory findings, except high C-reactive protein levels. Further research revealed histopathologic and immunohistochemical findings consistent with amyloidosis. Upon these results, immunoglobulin G levels were measured and found high, and in protein electrophoresis, IgG monoclonal gammopathy was determined. The diagnosis of multiple myeloma is made by bone marrow biopsy. This patient is presented for being an asymptomatic case diagnosed by skin findings of amyloidosis. (*Türkderm 2010; 44: 170-3*)

Key Words: Multiple myeloma, amyloidosis, papular mucinosis

Giriş

Amiloidoz, plazma proteinlerinin çözülmeyen fibriller olarak ekstraselüler depolanmasıdır¹. Amiloidoz hangi tip proteinin depolandığına ve lokalize ya da sistemik olmasına göre sınıflandırılır.

Amiloidozun deri bulguları; maküler, papüler ve nodüler tipte olabilir^{2,3}. Bu lezyonların sistemik ya da lokalize amiloidoz oluşu; biriken amiloid alt tipine göre immunhistokimyasal çalışmalarla ayrılmaktadır^{2,3,4}. Multipl myelomun ilk bulgusu olarak ortaya çıkabileen amiloidozun, kliniği oldukça benzeyen diğer hastalık-

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dr. Fatma Gülru Erdoğan, Mevlana Bulvarı No: 86-88 Balgat, 06520, Ankara, Türkiye
Tel.: +90 312 446 60 60-204 41 88 E-posta: gulruer@gmail.com **Geliş Tarihi/Received:** 13.04.2010 **Kabul Tarihi/Accepted:** 14.04.2010

*Türkderm-Deri Hastalıkları ve Frengi Arşivi Dergisi, Galenos Yayınevi tarafından basılmıştır.
Turkderm-Archives of the Turkish Dermatology and Venerology, published by Galenos Publishing.*

lardan ayırmını ve tanı konulma aşamasındaki önemini vurgulamak açısından bu nadir olguyu sunmayı uygun bulduk.

Olgu

Elli dört yaşında erkek hasta iki yıldır yüzünde, omuzunda, ağız içinde, genital bölgede çıkan, giderek sayıları artan kaşınsız kabarıklıklar şikayetiyle başvurdu. Özgeçmişinde geçirilmiş mide kanaması, otuz paket/yıl sigara öyküsü ve düzenli alkol alanı mevcuttu.

Sürekli kullandığı ilaç olmayan hastanın soygeçmişinde özelik yoktu. Sistem sorgulamasında halsizlik ve iki yılda toplam dört kilo kaybı tarifliyordu. Vital bulguları stabledi ve fizik muayenesi normaldi. Lenfadenopati, organomegali yoktu. Dermatolojik muayanede, hastanın yüzünde periorbital bölgeden burun kenarına doğru sulkus nazolabialisleri de içine alacak şekilde perioral bölgeye kadar deri renginde ve sarımsı, sert kıvamda ortalama 0,1-0,3 cm çaplı multipl papüler lezyonları mevcuttu (Resim 1). Translüsen papüller, servikal ön ve yan yerleşimli ve gövde ön yüz proksimalde de görülmektedi (Resim 2). Dudaklarda, dil, bukkal mukozada, dudak iç yüzlerinde, peritonsiller alanlar ile skrotumda, pubis, korpus penis ile intergluteal bölgeyi içeren genital mukoza da sarımsı renkte çapları 0,1 cm boyutlarında papüler lezyonlar mevcuttu. Saçlı deri ve tırnaklar doğaldı.

Yapılan tetkiklerinde, eritrosit sedimentasyon hızı (ESH): 22,00 mm/saat (0,01-20,00) sınırda yüksek ve C-reaktif proteini (CRP): 31,70 mg/L (0,01-5,00) yüksek bulundu. Tam kan, tam idrar tetkikleri ile karaciğer, böbrek, tiroid fonksiyon testleri normal ve hepatit belirteçleri, anti-HIV antikoru negatifti. Posterior anterior akciğer grafisi, elektrokardiyografi normal olarak değerlendirildi.

Hastanın en uygun görülen bir lezyonundan deri biyopsisi alındı. Hastada klinik olarak primer sistemik amiloidoz ve papüler musinozis düşünülerek hemotoksilen eozin boyaması dışında PAS, Masson trikrom, alcian blue, gentian violet, Kongo red boyalarıyla da materyalin değerlendirilmesi istendi.

Resim 1. Sulkus nazolabialisleri içine alacak şekilde perioral bölgeye uzanan deri renginde, sarımsı sert kıvamda yaklaşık 0,1-0,3 cm çaplı multipl lezyonlar

Biyopsi materyalinin histopatolojik incelenmesinde kesitlerde epidermin atrofik olduğu izlendi. Epidermin hemen altında papiller dermiste irili ufaklı nodülasyonlar halinde, epidermis de yukarıya doğru kabartan, eozinofilik asellüler materyal birikimi dikkat çekti (Resim 3, A ve B). Histokimyasal boyamalarda Verhoeff elastik boyası ile bu materyal içinde elastik lif bulunmadığı, PAS ve Masson trikrom boyaları ile çok soluk pozitif ve Alcian blue ile negatif olduğu saptandı. Yapılan gentian violet ve Kongo red boyaları ile materyalin amiloid ile uyumlu boyanma gösterdiği izlendi.

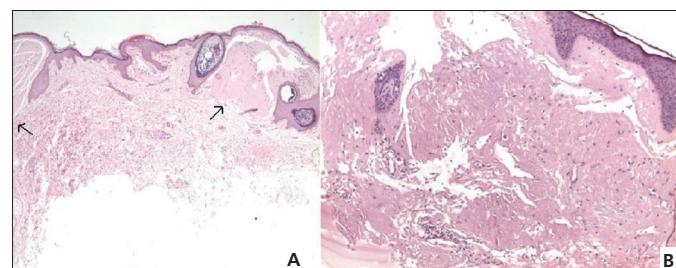
Bunun üzerine hangi tip amiloid birliğini tanımlamak amacıyla yapılan immünhistokimyasal incelemede, dermiste izlenen materyalde P-komponent ve kappa ile boyanma saptandı. Öte yandan materyalin amiloid-A ve lambda ile boyanmadığı görüldü. Bu immünhistokimyasal sonuçlar primer amiloidozis ile uyumlu olarak değerlendirildi (Resim 4).

Yapılan ileri tetkiklerde immunglobulin düzeyleri: IgM: 0,13 g/dL (0,40-2,60) düşük, IgA: 0,26 g/dL (0,70-4,00) düşük, IgG: 52,12 g/dL (7,00-15,00) yüksek, IgE: 8,47 g/dL (0,01-200) normal olarak saptandı.

Hasta immunglobulin düzeylerinin değerlendirilmesi ve amiloidozis etyolojisinin aydınlatılması açısından Hematoloji Bö-

Resim 2. Boyun ve omuzda deri renginde, sarımsı multipl papüler lezyonlar

Resim 3. A) Papiller dermis ve yüzeyel retiküler dermis yerleşimli, üzerindeki epidermisi incelenen, dermal papillayı genişleten nodüler tarzda eozinofilik amorf homojen meteryal birikimi (ok) (Hemotoksilen eozin x 40). B) Yüzeyel dermiste amorf homojen, eozinofilik meteryalin yakından görünüşü (Hemotoksilen eozin x100)

lümüyle konsülte edildi. IgG yüksekliği ve IgA ve IgM düşükluğu nedeniyle protein elektroforezi istenen hastanın gammaglobulin düzeylerinde % 44,1 (13,00-21,00) değeri ile monoklonal pik saptandı. Serum immunfiksasyon elektroforezinde, kappa hafif zincir: 1360 mg/dL (170-370 mg/dL) yüksek, lambda hafif zincir: 23,0 mg/dL (90,0-210 mg/dL) düşük olarak tespit edildi. Sonuç olarak; IgG, kappa paraproteinemisi olduğu saptanan hastanın yapılan idrar immunfiksasyon elektroforezinde kappa hafif zincir: 18,00 mg/dL (0,00-1,50 mg/dL) yüksek, lambda hafif zincir: 0,40 mg/dL (0,00-1,50 mg/dL) normaldi.

Mevcut laboratuvar değerleri üzerine hastaya kemik iliği aspirasyonu ve biyopsisi yapıldı; %20-25 plazma hücre infiltrasyonu gösteren hafif derecede hiperselüler histopatolojik tanı ile hastaya multipl myelom tanısı konuldu. Hastaya kemoterapi protokolü başlandı. Sistemik tutulum açısından yapılan konsültasyonlarda Gastroenteroloji Bölümü tarafından hastaya yapılan endoskopi ve kolonoskopi ile yaygın sarımsı papüller görüldü. Biyopsisinde Kongo red ve gentian violet boyanma izlenmedi. Hasta takibe alındı.

Tartışma

Multipl myelom (MM), plazma hücrelerinin monoklonal malin proliferasyonudur. Tüm kanserlerin %1'ini, hematolojik malinitelerin yaklaşık %10'nu oluşturur. En sık klinik prezantasyonu, hastaların %70'inde görülen kemik ağrısıdır. Bir başka başvuru yakınması tekrarlayan bakteriyel infeksiyonlardır⁵ ve hastaların %50'sinde böbrek yetmezliği ilk bulgudur^{6,7}.

MM'da deri lezyonları, malin hücrelerin kemik iliği infiltrasyonu ile gelişen trombositopeniye bağlı ekimoz veya purpura şeklinde gelişebilir. Ayrıca zaman içinde hastalarda üretilen immunglobulinlere bağlı amiloid depolanları da görülebilir^{8,9}.

Primer sistemik amiloidoz, hafif zincir amiloid (AL) birikiminin görüldüğü mezenkimal doku tutulumu ile seyreden bir hastalıktır. Deri lezyonları %10-40 oranında görülür^{2,4}. Primer sistemik amiloidozda görülen en sık deri lezyonları spontan ya da minör travmayla gelişen purpura ve ekimozlardır⁴. Bu ların dışında görülen karakteristik deri lezyonları papül ve plaklar, sıklıkla yüzde, göz kapaklarına, dudak, dil, bukkal mukoza ve kulak arkası, boyun, aksilla, inguinal, anogenital gibi intertriginöz alanlara yerlesir. Parlak, üzeri düz ya da kü-

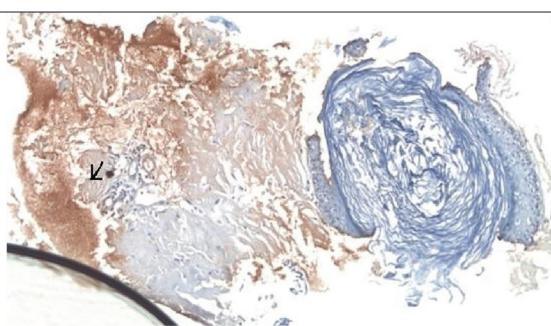
re şekilli, sarı ya da deri renginde, translüsen ya da mat, kaşınlısız, ağrısız, 1-3 mm boyutlarında lezyonlardır⁹. Primer sistematik amiloidozda görülebilecek diğer deri bulguları makroglossi, büllöz lezyonlar, ksantoma benzeri nodüller, tümörler, alopesi ve skleroderma benzeri derinin kalınlaşmasıdır⁸. Sistemik tutulum olarak; kardiyak aritmİ, böbreklerde proteinürü, gastrointestinal sistemde kanama, kemik ve akciğerlerde nodüller görülebilir. Primer sistemik amiloidozda прогноз kötüdür. Beş yıllık sağ kalım oranı yaklaşık %10'dur. Ölüm sebepleri en sık kalp yetmezliği ve üremidir⁴. Deri lezyonlarından alınan biyopsilerin histopatolojik incelemesinde epidermiste incelme görülür. Yüzeyel dermiste ve dermal damar duvarlarında eozinofilik amorf madde birikimi vardır^{4,6}. Polarize ışık altında Kongo red boyaması ile yeşil refle vermesi tipiktir, ancak sensitif değildir. Kongo red elastotik dermisi ve hyalin depozitlerini de boyayabilir. Kolajen hem ışık mikroskopisi hem de polarize ışık altında amiloid benzeyebilir. Bu sebeple Kongo red boyaması yeterli amiloid miktarı, kalın doku örnekleri ve doğru boyama gerektirir. Amiloidoz ayrıca metil violet, kristal violet, tioflavin-T boyaları ile boyanır⁹.

Amiloid proteinin alt tipinin belirlenmesi için immunhistokimyasal inceleme yapılır. Primer sistemik amiloidozda, hafif zincir amiloid birikimi görülürken; nadir olarak deri lezyonları görülen diğer amiloidoz tiplerinde immunohistokimyasal inceleme yapıldığında sekonder sistemik amiloidozda amiloid A, diyaliz ile ilişkili amiloidozda beta mikroglobulin ve herefamilial amiloidozda amiloid transtretin birikimi görülür³. Dermatolojik açıdan primer sistemik amiloidoz klinik özellikler bakımından papüler musinozis ve lipoid proteinoz ile benzerlik gösterebilir. Bu olguda olduğu gibi sistemik belitti vermeksinin multipl myelomun ilk bulgusu olarak ortaya çıkabilen amiloidozun, ayrıca tanıda akılda tutulması, histopatolojik inceleme ile teyit edilmesi multipl myelomun erken tanısında yardımcı olabilir.

Amiloidozun ayrıca tanısında, öncelikle %90 IgG λ monoklonal gamapati^{10,11} ile seyreden; sistemik tutulum görülebilen klinik özellikleri bakımından da amiloidoza benzeyen papüler musinozis düşünülmelidir.

Papüler musinozis, el dorsumu, yüz, boyun, ekstremitelerin ekstansör yüzlerinde görülen 2-3 mm çaplarında, deri renginde, birbirine yakın yerleşimli papüllerle seyreden¹¹. Çoğunlukla IgG λ monoklonal gamapati ile seyreden papüler musinozisin yaklaşık %10'dan azı multipl myeloma ile birlikte görülür¹². Histolojik olarak, üst ve orta retiküler dermiste yaygın musin depolanması, artmış kollajen birikimi ve düzensiz fibroblast proliferasyonu görülür¹¹. Klinik görünümleleri oldukça benzemesine ve her ikisinin de monoklonal gamapati ile birlikte görülebilmesine karşın; papüler musinozis histopatolojisi, Masson trikrom, alcian blue boyanması ile amiloidozdan ayrılır.

Benzer klinik görünümülü dermatolojik hastalıklardan lipoid proteinozis, otozomal resesif olarak kalıtılan, çocukluk çağında görülmeye başlayan, skar bırakarak iyileşen papüler lezyonlarla karakterizedir¹³. Histopatolojisinde PAS + ve diastaz dirençli hyalin depozitlerinin görülmesiyle amiloidozdan ayrılır.

Resim 4. Dernştjeş netaryalın immünhistokimyasal olarak kapa ile boyaması (ok) (Kappax100)

Olgumuzda olduğu gibi sistemik belirti vermekszin multipl myelomun ilk bulgusu olarak ortaya çıkabilecek amiloidozun, birbirine oldukça benzeyen diğer dermatolojik hastalıklardan ayrimı amacıyla lezyondan biyopsi alınması ve materyalin uygun boyalarla boyanması gerektigi, hastalarda immunhistokimyasal inceleme ile amiloid alt tipinin belirlenmesi ve ayrıca deri lezyonlarından alınan biyopsi sonucu amiloidoz ile uyumlu gelen hastaların immunglobulin düzeylerinin incelenmesi, gerekirse serum ve idrar protein elektroforezlerinin yapılması, organ tutulumu varlığının araştırılmasının önemini vurgulamak istedik.

Kaynaklar

1. James WD, Berger TG, Elston D: Andrews' diseases of the skin clinical dermatology. 10'uncu Baskı. Canada, Saunders Elsevier 2006;519-22.
2. Piente WW : Dysproteinemias, plasma cell disorders and amyloidosis. Dermatological signs of internal disease. Ed. Callen JP, Jorizzo JL, Bolognia JL, Piente WW, Zone JJ. 4'üncü Baskı. China, Saunders Elsevier, 2009;142-7.
3. Ruzicka T, Bruch-Gerharz D: Amyloidoses and hyalinoses. Braun-Falco's dermatology. Ed. Burgdorf WHC, Plewig G, Wolff HH, Landthaler M. 3'üncü Baskı. Italy, Springer 2009;1253-9.
4. Bayer-Garnerl IB, Smoller BR: AL amyloidosis is not present as an incidental finding in cutaneous biopsies of patients with multiple myeloma. Clinical and Experimental Dermatology 2002;27:240-2.
5. Londo D, Anderson KC: Plasma cell disorders. Harrison's principles of internal medicine. Ed. Kasper D, Fauci A, Longo D, Braunwald E, Hauser S, Jameson JL. 16'inci Baskı. USA, The McGraw-Hill Companies Inc 2005;656-62.
6. Rajkumar SV: Multiple myeloma. Curr Probl Cancer 2009; 33:7-64.
7. Bolaman AZ: Diagnosis of multiple myeloma and criteria for response. Turkiye Klinikleri J Hem Onc-Special Topics 2008;1:1-4.
8. Bayer-Garnerl IB, Smoller BR: The spectrum of cutaneus disease in multiple myeloma. J Am Acad Dermatol 2003;48:497-507.
9. Piente WW: Myeloma,paraproteinemias and the skin. Medical Clinics of North America 1986;70:55-171.
10. Decaux O, Laurat E, Perlat A, Cazalets C, Jegou P, Grosbois B: Systemic manifestations of monoclonal gammopathy. European Journal of Internal Medicine 2009;20:457-61.
11. Rongioletti F, Rebora A: Updated classification of papular mucinosis, lichen myxedematosus, and scleromyxedema. J Am Acad Dermatol 2001;44:273-81.
12. Rongioletti F: Lichen myxedematosus (papular mucinosis): new concepts and perspectives for an old disease. Semin Cutan Med Surg 2006;25:100-4.
13. Cole JA, Novosel TA, Williams J: Pocklike scarring and sublingual papules in a child. Arch Dermatol 2008;144:1383-8.